

S?n?f Ö?retmenleri için Bilgisayar ve ?nternet Kullan?m? Özyeterlilik Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *S?n?f Ö?retmenleri için Bilgisayar ve ?nternet Kullan?m? Özyeterlilik Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30328>

Özet

Sınıf Öğretmenleri için Bilgisayar ve İnternet Kullanım Özyeterlilik Algısı Ölçeği, sınıf öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini (BT) kullanma becerilerine yönelik algıladıkları yeterlilik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, toplam 16 maddeden ve iki ana boyuttan oluşmaktadır: **Bilgisayar Kullanım Özyeterlilik Algısı** ve **İnternet Kullanım Özyeterlilik Algısı**. Ölçeğin geliştirme çalışması, Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri ile yüksek düzeyde yapı geçerliliğini ve Cronbach Alfa katsayıları ile yüksek düzeyde iç tutarlılığını kanıtlamıştır. Ölçek, öğretmenlerin teknoloji entegrasyonuna yönelik özgüvenlerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sınıf Öğretmeni, Bilgisayar Kullanım, İnternet Kullanım, Özyeterlilik Algısı, Geçerlilik, Güvenilirlik, Psikometrik.

Yazarlar

Süleyman Nihat Ad, Osman Demir

Amaç

Ölçeğin temel amacı, görevli sınıf öğretmenlerinin hem genel bilgisayar becerilerine hem de eğitim amaçlı internet kullanımına dair sahip oldukları **özyeterlilik algıları** güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçüm, öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları, mesleki gelişim ihtiyaçları ve teknoloji entegrasyonu konusundaki yeterlilik düzeylerini belirlemeye yardımcı olur.

Eğitim alanında teknolojinin giderek artan önemi göz önüne alındığında, bu ölçek, eğitim yöneticilerine ve araştırmacılara, öğretmenlerin dijital yeterliliklerini desteklemek üzere hedeflenen müdahale programları tasarlama konusunda bilimsel veriler sağlamaya amaçlanmaktadır. Ölçek, öğretmenlerin kendilerini ne kadar yetkin hissettiklerini nicel olarak ortaya koymaktadır.

Yapı (Construct)

Ölçek, sosyal bilişsel teori çerçevesinde ele alınan **özyeterlilik algısı** yapısını ölçmektedir. Özyeterlilik, bireyin belirli bir görevi başarıyla yerine getirebileceğine dair inancıdır. Bu ölçekte yapı, iki spesifik alt boyuta ayrılmıştır:

Bilgisayar Kullanım Özyeterlilik Algısı: Sınıf öğretmenlerinin bilgisayarın eğitim sistemini

yönetme, yaz?l?msal sorunlar? giderme ve genel bilgisayar becerilerini kullanma konusundaki yeterlilik inançlar?n? kapsar.

?nترنت Kullan?m? Özyeterlilik Alg?s?: Ö?retmenlerin, özellikle e?itim içerikli web sitelerini kullanma, çevrimiçi kaynaklara eri?me ve interneti pedagojik amaçlarla etkin kullanma becerilerine dair inançlar?n? ifade eder.

Geçerlilik

Ölçe?in geçerlilik çal??malar?, kapsaml? bir pilot uygulama ve iki a?amal? do?rulamaya faktör analizini içermiştir. İlk olarak, **kapsam ve görünü? geçerlili?i**, uzman görüşleri alınarak sa?lanm??tır. Taslak ölçek, 250 s?n?f ö?retmeninin kat?ld??? bir pilot uygulama ile test edilmiştir.

Yap? Geçerlili?i, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile iki faktörlü modelin toplam varyans?n %74,02'sini açıklad??? belirlendikten sonra, Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. İlk DFA sonuçlar? mükemmel uyum iyili?i de?erleri sunmuştur ($X^2/sd=2.00$; $RMSEA=0.063$; $CFI=0.97$). Modelin kararlılı??n? test etmek amacıyla, 328 kişilik yeni bir veri seti üzerinde ikinci bir DFA gerçekleştirilmiştir. Bu analizde de uyum iyili?i de?erlerinin kabul edilebilir veya mükemmel s?n?rlarda oldu?u tespit edilmiştir ($X^2/sd=2.81$; $RMSEA=0.074$; $CFI=0.96$).

Ölçüt Ölçek Geçerlili?i kapsamında, ölçek alt boyutlar?n?n ilgili di?er özyeterlilik ölçekleriyle istatistiksel açıdan anlamlı ilişkileri oldu?u görülmüştür. Bilgisayar özyeterlilik boyutu, A?kar ve Umay (2001) ölçe?i ile pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0.561$) göstermiştir. ?nترنت kullan?m? özyeterlilik boyutu ise ?ahin (2009) ölçe?i ile güçlü, pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($r=0.800$) sergilemiştir ($p<0.05$).

Güvenilirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarlılık katsayılar? ve test-tekrar test yöntemleriyle yüksek düzeyde kanıtlanm??tır. **?ç tutarlılık** için hesaplanan Cronbach Alfa katsayılar?, ?nترنت kullan?m? faktörü için 0.933 ve Bilgisayar kullan?m? faktörü için 0.943 olarak bulunmuştur. Guttman iki-yar? güvenilirlik katsayılar? da benzer şekilde yüksek de?erler ($s?ras?yla$ 0.905 ve 0.928) vermiştir.

Madde-toplam korelasyonlar?, tüm maddelerin ilgili faktörlerle güçlü bir ilişki içinde oldu?unu göstermiştir (0.730 ile 0.847 arasında). Ayrıca, alt ve üst %27'lik gruplar arasında yapılan karşılaştırmalar, maddelerin yüksek ayırt edicilik düzeyine sahip oldu?unu ve geni? etki büyüklüğü ($d= 2.35-3.55$) ile anlamlı düzeyde farklılaştı??n? ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçek maddelerinin aynı davran??? ölçme e?iliminde oldu?unu teyit etmektedir.

Test-tekrar test güvenilirli?i analizleri, her iki boyut için de pozitif yönde anlamlı ve yüksek korelasyon katsayılar? göstermiştir (Bilgisayar faktörü: 0.846; ?nترنت faktörü: 0.946). Bu yüksek korelasyonlar, ölçe?in zamana ba?lı olarak kararlı ve tutarlı ölçümler sundu?unu

kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçek, 250 s?n?f ö?retmeni üzerinde gerçekleştirilen Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) sonucunda net bir ?ekilde **iki faktörlü yap?ya** sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu model, toplam varyans?n %74.02'sini aç?klayarak yap?sal netli?i sa?lam??t?r. Faktörler, Bilgisayar Kullan?m? Özyeterlilik Alg?s? (8 madde) ve ?nترنت Kullan?m? Özyeterlilik Alg?s? (8 madde) olarak adland?r?lm??t?r.

Modelin do?rulanmas?, iki ayr? Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) ile gerçekleştirilmi?tir. ?lk DFA, modelin veriye mükemmel uyum sa?lad???n? göstermi?; ikinci DFA ise (yeni bir veri seti ile) modelin genellenebilirli?ini desteklemi?tir. ?kinci DFA'da elde edilen uyum iyili?i de?erleri, modelin kabul edilebilir s?n?rlarda oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu güçlü faktör analizi kan?tlar?, ölçe?in teorik yap?s?na uygun, sa?lam bir ölçme arac? oldu?unu göstermektedir.

Araç (Instrument)

Test Türü: Geli?tirme

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: S?n?f Ö?retmenleri

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de görev yapan ilkö?retim kademesi s?n?f ö?retmenleri.

Test Metodolojisi: 11'li Likert Tipi Derecelendirme kullan?lmaktad?r. Derecelendirme aral??? 0 (Yapamayaca??mdan kesinlikle eminim) ile 10 (Yapabilece?imden kesinlikle eminim) aras?nda de?ilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Yetkinli?i, ICT Özyeterlilik, E?itim Teknolojileri, Psikometri, Geçerlilik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Süleyman Nihat ?ad

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurumsal E-posta Adresi: nihat.sad@inonu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: ?nönü Üniversitesi, E?itim Fakültesi.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, akademik çal??malarda kullan?m için mevcuttur. Ticari olmayan akademik veya ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar için sorumlu yazar (Süleyman Nihat ?ad) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Test Y?I?: Ölçe?in geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması 2015 y?I?nda yay?mlanm??tır.

The original document can be downloaded here: sinif-ogretmenleri-icin-bilgisayar-ve-internet-kullanimi-ozyeterlilik-algisi-olcegi-toad.docx

Referanslar

?ad, S. N. ve Demir, O. (2015). S?n?f Ö?retmenleri için Bilgisayar ve ?nternet Kullan?m? Özyeterlilik Alg?s? Ölçe?i: Geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması. *?lkö?retim Online*, 14(2), 489-510. Makale ba?lant?s?: dergipark.ulakbim.gov.tr

A?kar, P. ve Umay, A. (2001). ?lkö?retim matematik ö?retmenli?i ö?rencilerinin bilgisayar yeterlik alg?lar?. Hacettepe Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 20, 1-8.

?ahin, A. (2009). Ö?retmen adaylar?nın e?itsel internet kullan?m özyeterlilik alg?lar?. Yay?mlanmam?? yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

S?n?f Ö?retmenleri için Bilgisayar ve ?nternet Kullan?m? Özyeterlilik Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

Bilgisayar kullan?m? özyeterlili?i (8 m): Bilgisayar?n i?letim sistemi çökünce tekrar çal??r hale getirme

?nternet kullan?m? özyeterlili?i (8 m): E?itim içerikli web sitelerini kullanma